

РЕШЕНИЕ

№ 34619

гр. София, 22.10.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, второ отделение 27 състав, в публично заседание на 07.10.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Димитър Петров

при участието на секретаря Теменужка Стоименова, като разгледа дело номер **2071** по описа за **2025** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Образувано е по жалба на Министъра на образованието и науката, чрез юрк. Т., срещу Решение № 20/21.01.2025г. на Комисия за защита от дискриминация, постановено по преписка № 268/2023г., в частта по пунктове I, II, III и IV. Поддържа, че спрямо жалбоподателката В. А., не са извършени действия или бездействия от страна на МОН, нарушаващи ЗЗДискр., поради което издаденото решение е незаконосъобразно. Поддържа, че въпросите за изплащане на увеличени възнаграждения със задна дата не е проблем на „неутрални разпоредби“ и/или липса на указания за прилагането им, а е въпрос на прилагането на КТ от страна на работодателите и ограниченията, които той разписва. В тази връзка твърди, че предметът на жалбата не следва да е установяване на дискриминация, а касае гражданскоправен спор за изплащане на трудово възнаграждение и прилагане на разпоредби относно действието им във времето. Поддържа и, че КТ съдържа ясни норми относно момента на влизане в сила на КТД, поради което и с подписването на Анекс от 10.08.2023г., не се осъществява дискриминация. Възразява и, че актът на КЗД в оспорената част не отговаря и на изискванията за форма и мотивираност, в това число и поради неясната разпоредителна част. Прави искане за отмяна на акта.

Ответникът – Комисия за защита от дискриминация, чрез своя пълномощник оспорва жалбата. Заинтересованата страна - В. Г. А., не взема становище по жалбата.

От представените по административната преписка доказателства е видно, че оспореният административен акт е съобщен на всички участници в административното производство, в това число ответниците пред КЗД: Сдружение на директорите в средното образование в Р. България; Съюз на ръководителите в системата на народната просвета в България; Независим учителски

синдикат към КНСБ; Синдикат „Образование“ към КТ „Подкрепа“; Синдикат на българските учители към КНСБ. Няма данни, те да са оспорили акта, поради което и на основание чл.162, ал.2 АПК, служебно като страна по делото съдът е конституирал единствено В. Г. А. – жалбоподател пред КЗД, тъй като оспореният в настоящото производство акт е благоприятен за нея.

Софийска градска прокуратура не взема становище.

Съдът като прецени поотделно и в съвкупност събраните по делото доказателства и взе предвид доводите на страните, приема следното:

Производството пред Комисия за защита от дискриминация (КЗД) е образувано на основание чл.50, т.1 от ЗЗДискр. по жалба на засегнато лице – В. Г. А.. В жалбата и уточнението към нея се твърди, че жалбоподателката е дискриминирана поради различното прилагане на Анекс Д01-192/10.08.2023г. към КТД за системата на предучилищното и училищното образование от 06.12.2022г. Сочи се, че се третира различно хората, които са се пенсионирали или напуснали системата преди 10.08.2023г. и другите, които остават да работят след тази дата. Уточнява, че за учителите, които са излезли в пенсия или са сменили местоработата си преди 10.08.2023г., не се изплаща увеличението на заплатите от 15%, въпреки че изрично е записано и отразено в ДВ, че анексът влиза в сила от 01.01.2023г. Жалбоподателката сочи, че нейният случай е точно такъв – работила на длъжност „старши учител“ в ДГ № 2 „Родолюбче“ [населено място] до 31.05.2023г., когато трудовото правоотношение било прекратено поради придобиване на право на пенсия за осигурителен стаж и възраст. Уговореното с Анекс Д01-192/10.08.2023г. към КТД 01-269/06.12.2022г., 15 % увеличение на заплатата за периода 01.01.2023г. – 31.05.2023г. обаче, не ѝ било заплатено. Подала заявление пред директора на ДГ, но ѝ било отказано изплащане на увеличения размер на възнаграждението, като директорът изразил становище, че лицата напуснали системата на средното образование преди 10.08.2023г., не би трябвало да се ползват от договорения увеличен размер на възнагражденията по анекса към КТД. Жалбоподателката сочи, че това становище е в противоречие със Становището на Съюза на българските учители, който е страна по КТД и се дължи неизплатения размер на трудовото възнаграждение за периода до прекратяване на правоотношението.

С разпореждане от 06.11.2023г. на председателя на КЗД е прието, че жалбата е допустима и отговаря на изискванията на чл.51 ЗЗДискр., поради което е образувана преписка № 268/2023г. по описа на КЗД. Възложено е да бъдат уведомени страните и да започне процедура за проучване. В хода на проучването са уведомени страните и са събрани поисканите писмени доказателства. След приключване на проучването е изготвено заключение и е насрочено от председателя на определения състав заседание за разглеждане на жалбата. Проведени са заседания на 08.05.2024г. (на което не е даден ход) и на 02.10.2024г., за което са призовани: жалбоподателката В. Г. А. и ответни страни: Министърът на образованието и науката, Сдружение на директорите в средното образование в Р. България; Съюз на ръководителите в системата на народната просвета в България; Независим учителски синдикат към КНСБ; Синдикат „Образование“ към КТ „Подкрепа“; Синдикат на българските учители към КНСБ.

В заседанието, жалбоподателката е обобщила твърденията си за извършена спрямо нея дискриминация – пенсионирана е по-рано и неизплатени със задна дата увеличения на месечното възнаграждение. Поддържала е, че за един и същ положен труд за въпросния период – от 01.01.2023г. до момента на прекратяване на правоотношението ѝ, тя е ощетена, тъй като за един и същ положен труд, на нея е заплатено различно. Заявила е, че е подала заявление до директора за изплащане, по което е получила „мотивиран“ според директора отказ за изплащане, поради което счита, че е дискриминирана „по тази точка“.

Въз основа на тези твърдения на страните и събраните при проучването писмени доказателства,

Комисия за защита от дискриминация е постановила обжалваното в настоящото производство Решение № 20/21.01.2025г. по преписка № 268/2023г., в частта по пунктове I, II, III и IV, а именно, в частта, с която:

I. Установява, че министърът на образованието и науката, в качеството му на ръководител на МОН, е допуснал бездействие и неиздаване на указания за прилагане на Анекс Д01-192/10.08.2023г. към КТД 01-269/06.12.2022г., с които указания са въведени съответни критерии за определена група лица, на които следва да им бъде увеличен размерът на основното трудово възнаграждение, изплащано със задна дата, с което е създадал предпоставки за нарушение на чл.4, ал.3 от ЗЗДискр., вр. чл.4, ал.1 на ЗЗДискр., съгласно защитения по чл.4, ал.1 признак „лично положение“ спрямо жалбоподателката В. Г. А.;

II. Препоръчва на основание чл.47, т.6 от ЗЗДискр., на министъра на образованието и науката, представляващ МОН – занапред от постановяване на настоящото решение да съблюдава за спазването на ЗЗДискр., като не допуска извършването на неравно третиране и дискриминация;

III. Установява, че ответните страни – МОН, представлявано от министъра; Сдружение на директорите в средното образование в Р. България; Съюз на ръководителите в системата на народната просвета в България; Независим учителски синдикат към КНСБ; Синдикат „Образование“ към КТ „Подкрепа“; Синдикат на българските учители към КНСБ, представлявани от законните си представители, в качеството им на страни по Анекс Д01-192/10.08.2023г. към браншови КТД 01-269/06.12.2022г. за системата на образованието – чрез създаване на привидно неутрална разпоредба, са допуснали нарушение на чл.4, ал.3 от ЗЗДискр., като по този начин са създадени предпоставки и условия за неравно третиране на основата на защитения съгласно чл.4, ал.1 от ЗЗДискр. признак „лично положение“ спрямо В. Г. А.;

IV. Препоръчва на основание чл.47, т.6 от ЗЗДискр., на ответните страни – страните подписали Анекс Д01-192/10.08.2023г. към КТД 01-269/06.12.2022г. – занапред от постановяване на настоящото решение при колективното трудово договаряне, сключването на колективни трудови договори и анекси към тях, да съблюдават за спазването на ЗЗДискр., като за в бъдеще не допускат извършването или създаването на предпоставки за неравно третиране и дискриминация чрез привидно неутрални разпоредби.

Решението на КЗД не е обжалвано в частта по пункт V – с която е оставена без уважение като неоснователна жалба вх.№ 44-00-3652/17.10.2023г. и допълнение към нея с вх.№ 44-00-3747/26.10.2023г., подадени от В. Г. А., в частта съдържащи оплаквания за дискриминация по признак „образование“.

Съдът е сезиран с жалба подадена от Министъра на образованието и науката, който е легитимирана страна, тъй като е конституиран като ответник в производството пред КЗД. Жалбата е редовна, подадена от легитимирана страна, срещу подлежащ на обжалване съгласно чл.68, ЗЗДискр. административен акт, поради което следва да бъде разгледана по същество.

Съгласно правомощията си по чл.146 АПК съдът при преценка законосъобразността на административния акт проверява дали е издаден от компетентен орган (т.1), в съответната форма (т.2), допуснато ли е съществено нарушение на административно-производствени правила при издаването му (т.3), налице ли е противоречие на административния акт с материалноправни разпоредби (т.4) и несъответствие с целта на закона (т.5), като съдът не е ограничен от посочените от оспорващия основания, а проверява всички основания по чл.146 АПК.

Съответствието на оспорения акт с материалния закон се преценява към момента на издаването на административния акт (чл.142, ал.1 АПК).

В настоящия случай решението е постановено от КЗД, в необходимото мнозинство, но при допуснати съществени нарушения на процесуалните правила.

В конкретния случай производството пред КЗД е образувано на основание чл.50, т.1 от ЗЗДискр, по жалба на засегнато лице. При редовно сезиране, в правомощията на Комисията е да се проведе процедура по проучване за установяване на изложените в жалбата обстоятелства, както и събиране на необходимите доказателства. След разглеждане на жалбата в открито заседание, Комисията постановява писмено решение, с което на основание чл.65 ЗЗДискр.: установява извършеното нарушение; установява нарушителя и засегнатото лице; определя вида и размера на санкцията; прилага принудителни административни мерки или установява, че не е извършено нарушение на закона и оставя жалбата без уважение.

С жалбата, както и с писменото уточнение към нея, жалбоподателката излага ясни и конкретни твърдения, че при положен от нея еднакъв труд спрямо останалите служители от педагогическия персонал, работодателят ѝ – директорът на ДГ № 2 „Родолюбче“ [населено място], отказал с писмен отказ, да ѝ заплати равно възнаграждение с тях за периода от 01.01.2023г. до 31.05.2023г. – датата на прекратяване на правоотношението ѝ поради придобиване право на пенсия за осигурителен стаж и възраст. Оплакванията в жалбата са ясни, като жалбоподателката търси защита поради дискриминация при упражняване правото на труд. Конкретно твърди, че е нарушено правото ѝ по чл.14 ЗЗДискр., да получи възнаграждение равно на това, което са получили другите служители от педагогическия персонал, като отказът на работодателя ѝ е обоснован само на основа признак по чл.4, ал.1 ЗЗДискр. – личното ѝ положение – тъй като е придобила право на пенсия. Вместо да извърши процедура по проучване за установяване на тези обстоятелства, в това число и да се изискат обяснения от работодателя, както и да му се предостави възможност да вземе становище, Комисията е конституирала като страни в производството пред нея, страните по КТД и е приела, че следва да разгледа оплаквания „срещу самата разпоредба на чл.27, ал.2 КТД 01-269/06.12.2022г., във вр. с т.1 от Анекс № Д01-192/10.08.2023г.“ – страница 7 от решението.

Оплаквания срещу разпоредбата на чл.27, ал.2 от КТД и т.1 от Анекс № Д01-192/10.08.2023г., жалбоподателката не е релевирала. Напротив, в жалбата до КЗД, както и уточнението към нея, тя заявява, че работодателят ѝ отказал да изплати увеличения размер на възнагражденията от 15%, „въпреки че изрично е записано и отразено в ДВ, че анексът влиза в сила от 01.01.2023г.“. Тоест, жалбоподателката не навежда оплаквания за дискриминация спрямо нея от текстовете на КТД и Анекса, а че нейният работодател я дискриминира на основание „лично положение“, като отказва да ѝ заплати възнаграждението, на което тя има право именно по силата на сключения Анекс към КТД. Грешната преценка на заявените от жалбоподателката оплаквания, е довела до погрешно конституиране на страните в производството, определяне на погрешен предмет на доказване – какъвто не е въведен с жалбата, а оттам и до осъществяване на процедура по проучване, в това число и със становища на проучваните субекти, която не е свързана с установяване на относимите за жалбата на В. А. обстоятелства. В крайна сметка това е довело и до постановяване на крайния акт в производството - Решение № 20/21.01.2025г. на КЗД, в нарушение на административнопроизводствените правила, като е установено нарушение, различно от това, на което се позовава жалбоподателката. Видно е и от приложените към преписката съдебни решения, че пасивно легитимирана страна по претенциите за неизплатени възнаграждения в увеличения размер за служителите от системата на образованието, които са в сходно положение както В. А. (прекратени правоотношения преди подписването на анекса), са техните работодатели. Служителите не твърдят, че спрямо тях е осъществена дискриминация с подписването на КТД и Анекса към него, а напротив – поддържат, че именно те им дават право да получат увеличения размер на възнагражденията, като с дискриминационни прояви на работодателите основани на тяхното лично положение, им се отказва правото да получат

възнаграждение за своя труд, равно на това на другите служител, които не са напуснали системата на образованието. Именно тези оплаквания е следвало да разгледа КЗД и в процесното производство, образувано по жалба на В. А.. В тази връзка устното ѝ изявление, че няма претенции към директора, не е следвало да бъде приемано като основание за разглеждане на обстоятелства, различни от тези изложени в жалбата, тъй като е задължение на административния орган да конституира страните и определи предмета на доказване спрямо изложените от жалбоподателя обстоятелства, които са безспорни, че сочат на твърдение за нарушение на чл.14 ЗЗДискр, още повече, че в последното заседание, жалбоподателката отново навежда към отказа на нейния работодател да изплати дължимото ѝ се възнаграждение, като основанието за образуване на производството пред КЗД.

Отделно от това, изводите на КЗД, че до дискриминация спрямо В. А. се е стигнало поради дадени в писмен вид указания от зам. министър на образованието и науката, са необосновани, тъй като такива писмени указания – писмо или становище, не са представени пред КЗД и не се съдържат в документите по административната преписка. Позоваването на обстоятелства, които не са установени пред органа, води до необоснованост на постановения акт, който пропуск не може да бъде отстранен в съдебното производство, тъй като не съществува процесуален ред, по който съдът служебно да изисква и събира писмени доказателства.

По тези съображения съдът намира, че обжалваното Решение № 20/21.01.2025г. на КЗД по преписка № 268/2023г., е незаконосъобразно, тъй като са допуснати съществени нарушения на административно-производствените правила при издаването му, свързани с определяне предмета на производството и конституиране на страните. Нарушенията налагат отмяна на акта и изпращане на преписката на административния орган за провеждане на административната процедура и произнасяне с административен акт при спазване на задължителните указания по тълкуване и прилагане на закона. В случая преписката следва да се изпрати на органа за извършване на ново конституиране на страни и извършване на процедура по проучване за установяване на заявените в жалбата обстоятелства, за осъществено спрямо В. А. нарушение на чл.14 ЗЗДискр. Органът следва отново да провери дали не е налице процесуална пречка за разглеждане на жалбата, в това число и на основание чл.52, ал.2 ЗЗДискр., с оглед установената съдебна практика за разглеждане на претенциите за неплатени възнаграждения от служителите в системата на здравеопазването, по искове предявени по реда на ГПК.

При този изход на делото, право на разноси на основание чл.143, ал.1 АПК има жалбоподателят, но такива не следва да се присъждат, тъй като не са претендирани.

Воден от горното, Административен съд София град, 27 състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на Министъра на образованието и науката, Решение № 20/21.01.2025г. на Комисия за защита от дискриминация, постановено по преписка № 268/2023г., в частта по пунктове I, II, III и IV.

ИЗПРАЩА административната преписка на Комисия за защита от дискриминация, за ново разглеждане на жалбата В. Г. А., съобразно дадените в мотивите указания.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния административен съд, в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ:

